

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 418. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich07-shoot-idm139805836624656/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

- 218 Status in statu: en stat i staten
 Er Engelland da fattig eller er Norge rijk: I England fik jøderne vidtgående borgerrettigheder i 1655. Fra Norge var de ifølge Christian V's Norske Lov udelukkede (og blev ved med at være det under Eidsvoll-forfatningen indtil 1851)
 Baruch: i et skuespil af August W. Iffland (1759-1814), en retsaffæren jødisk pengeudlåner i modsætning til Shakespeares Shylock
 Point d'Honneur: æresfølelse
 Omen: varsel
 Amalgamering: sammensmeltning
 hover: huer
 Mizraim: hebraisk navn på Ægypten
 Kornpugere: personer som opkøber korn for at holde det i høj pris
 Sævoaler og Winkelrieder: patrioter fra henholdsvis den romerske sagnhistorie og den tyske middelalderhistorie
 Heloter: slaver
 Fægttere: gladiatører
 Kalonster: antagelig trykfejl for kolonister

Bedømmelse over Skrivtet Moses og Jesus

Århus 1813. Trykt hos A. F. Elmquist.

- 221 Skrivtet Moses og Jesus: se den indledende note til „Bør Jøderne taales i Staten?“ side 417
 Books as affekted are as raen: bøger er lige så kunstlede som mennesker
 Gay: John Gay (1688-1732); citatet er fra hans Fables I
 Ungunstiges Glück ...: En kærteg lykkelig har forpurret magt og rigdom; hvad blev der tilbage for et folk som foruden de to savnede troen på at kunne styre sine livskaar ... Ikke vantro – tag ikke fejl – men det at bruge troen, ikke det der kommer som nyt fra det fremmede, men det der lærer mennesket at være den det skal være, fastere end før – ud fra nye bevegelsegrunde – *det er oplysning*. Citatet er fra Johannes Müller, Geschichte der schweizerischen Eidgenossenschaft, 1786
 en Skrivefeide: den litterære jødefejde 1813, se note til „Bør Jøderne taales i Staten?“
 Antagonist: modstander
 222 Stentorstemme: kraftig, gennemtrængende røst
 Perfectibilitet: evne til at gøre fremskridt

- „Hvad har stakkels Neger gjort“: sang fra syngespillet „Peters Bryllup“ (1793) af Thomas Thaarup der som nævnt oversatte Buchholts' bog. I sit forord til oversættelsen går Thaarup stort set ind for Buchholts' tankegang, men skriver dog at det vil glæde ham om den kan gendrives
 barbam video: citat fra „Noctes Atticae“ (attiske nætter) af den romerske forfatter Aulus Gellius (2. årh.); video barbam et pallium, philosophum nondum video: jeg ser skægget og kappen men endnu ikke filosofien
 Den største Lyksalighed ...: fra den danske oversættelse „Om Forbrydelse og Straff“ (1796) af italieneren Cesare Beccarias skrift „Dei delitti e delle pene“ (1764), som går ind for human straffetret
 223 Celebritet: navnkundighed
 Herostrats og Carpocrats: grækeren Herostratos satte ild på Artemistemplet i Efesos for at vinde berømmelse. Carpocrates, en nærorientalsk gnostisk filosof fra 2. årh., er måske nævnt på grund af sit provokerende lærerske og utugtige levned
 en svensk Digter siger ...: Johan Henrik Kellgren: Man æger ej snille før det man är galen (1787)
 bomre: begå bomberter
 Jurisprudens: retsvidenskab
 captatio benevolentiae: stræben efter yndest
 Machiavel: den italienske forfatter Niccolò di Machiavelli fremstiller i sin bog „Fyrsten“ (1515) den fremgangsbedste statsmands ret til at sætte sig ud over almen etik og til om nødvendigt at nå sine mål ved hensynsløshed og svig
 224 Industrie: foretagsomhed, produktion, handel med formueophobning for øje
 Manum de tabula: hånden fra tavlen, „fingrene af fader“
 Syllogisme: logisk slutning ud fra to eller flere givne sætninger
 Major: oversættelse i en syllogisme
 Trendegarn: vævningens kædegarn som isletten slås igennem
 Bombast: ordbram, højtravende udtryksmåte
 Contradictio in Adjecto: selvmodsigelse
 225 en saadan [industri], der tilvejbriinger den største Masse af rede Penge: den vigtigste af merkantilismens grundsetninger gik ud på at nationens velstand ahang af dens beholdning af hård valuta, guld og sølv
 industriøst: strebsomt, produktivt, driftigt i næringslivet
 226 Tyrus: hovedstaden i Fønikien
 Palliativkure: midlertidigt lindrende men ikke helbredende kure
 227 Scytherne: oldtidsfolk af nomader og agerdykere i sydlige Rusland

St. St. Blicher

- mellem Don og Donau; stod allerede i 5. årh. f.Kr. i livlig handelsforbindelse med grækerne; trængte ofte på krigertogter ind i Lilleasien
Lacedæmonierne: spartanerne
Fornent: lindringsmiddel, især varmt omslag
De havde Jeru: d.v.s. våben (?)
Pausanias, Lysander: spartanske felt herrer i 5. og 4. årh. f.Kr.; de var begge herskesyge og griske
geilt: yppigt
228 Cleomenes: spartansk konge i 3. årh. f.Kr., forsøgte at begrænse pengemagten gennem sociale og økonomiske reformer

Mosaiterne, som Stænder-Deputerede

Jyllandsposten 6. august 1838.

Artiklerne „Mosaiterne, som Stænder-Deputerede“, „Ikke saameget til B.R. og Syskind ...“, „Om Herredsfogdernes Bopale“, „Om Legestuer“, „Betrænkninger“ og „Om Publiciteten“ er ligesom flere andre artikler i Jyllandsposten i 1838 signeret med bogstavet Ø. Blicher har aldrig vedkendt sig forfatterskabet til dem; men i sin selvbiografi fra 1840 skriver han at han har „leveret til forskjellige Tidsskrifter og periodiske Blade mangfoldige (tildeels anonyme) Stykker: humoristiske, satiriske, politiske, landoeconomiske o.s.v.“ (I 38).

Af flere af de avisindlæg som Ø's angreb på jøderne fremkaldte, synes det at fremgå at man i samtiden tillagde Blicher forfatterskabet. Det gjorde også udgiverne af Steen Steensen Blichers Samlede Skrifter da de i 1928 måtte tage stilling til om artiklerne skulle med i udgaven.

Senere er identiteten imidlertid blevet antastet af Björn von Törne i afhandlingen „Zum Problem der Urheberchaft in Steen Steensen Blichers Samlede Skrifter“ (i Skandinavistik VII, 1., 1977) og i disputatsen „Zwischen Loyalität und Servilität. Steen Steensen Blichers politische Publizistik und ihre Voraussetzungen“. Neumünster 1980.

Björn von Törnes argumentation, som der ikke er plads til at referere hér, har givet anledning til fornyede overvejelser inden de omtvistede teksters optagelse i denne udgave, men med samme konklusion som udgiverne af Samlede Skrifter kom til: Ø-artiklerne er efter al sandsynlighed skrevet af Blicher.

Denne påstand bygger på en nøje jævnførelse af artiklerne med Blichers forfatterskab og embedsforhold i 1838. Ikke mindst de Ø-artikler som er taget med i denne udgave peger stærkt mod Blicher, artiklen „Ikke